

Sygn. akt VII U 1305/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 października 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSR del. do SO Jarosław Matuszczak

Protokolant: referent stażysta Magdalena Szczygieł

po rozpoznaniu w dniu 22 października 2015 r. w Gdańsku

na rozprawie

sprawy ubezpieczonego J. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o emeryturę pomostową

na skutek odwołania od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. z dnia 22 maja 2015 r. nr (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje J. K. prawo do emerytury pomostowej począwszy od dnia 01 maja 2015 r.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 22 maja 2015 r. znak (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił ubezpieczonemu J. K. przyznania prawa do emerytury pomostowej zgodnie z art. 4 w związku z art. 8 oraz 49 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz.U. Nr 237, poz.1656 ze zm.) - uznając, że skarżący nie udowodnił wymaganego okresu pracy w szczególnych warunkach, wymienionej w pkt 20, 22 i 32 załącznika nr 1 do ustawy, wynoszącego co najmniej 10 lat.

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł ubezpieczony zarzucając jej błędne ustalenie stanu faktycznego. Ubezpieczony wskazał, iż stanowisko organu rentowego jest niezgodne ze zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym, a skarżący spełnia łącznie następujące przesłanki warunkujące uzyskanie prawa do wnioskowanej emerytury:

- urodził się po dniu 31.12.1948 r.;
- posiada okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 10 lat na dzień 01.01.2009 r.;
- osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla mężczyzn;
- posiada okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
- przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;

-nastąpiło rozwiązanie stosunku pracy.

Mając na uwadze powyższe ubezpieczony wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji pozwanego z dnia 22 maja 2015 r. poprzez przyznanie prawa do emerytury pomostowej i uwzględnienie do stażu pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia od 26.05.1987 r. do 30.11.2000 r. z tytułu świadczenia pracy w Przedsiębiorstwie (...) S.A. w G..

W odpowiedzi na odwołanie skarżącego pozwany organ rentowy pismem z dnia 7 lipca 2015 r. wniósł o jego oddalenie wskazując, iż skarżący nie udowodnił wymaganego 10 letniego okresu pracy w warunkach szczególnych zgodnie z wymogami ustawy o emeryturach pomostowych wymienionymi w pkt 20, 22, 32 załącznika 1 do ustawy, a zatem nie spełnia przesłanek uzasadniających przyznanie prawa do emerytury pomostowej na podstawie art. 49 ww. ustawy. Organ rentowy wskazał, iż nie uwzględnił do okresów pracy w warunkach szczególnych okresów pracy wykonywanej w Przedsiębiorstwie (...) S.A. w G. od 26.05.1987 r. do 30.11.2000 r. bowiem okresy pracy do wnioskowanego świadczenia winny być stwierdzone przez płatnika na zaświadczeniu o którym mowa w art. 51 ustawy, w którym zostanie wskazany właściwy rodzaj pracy, wymieniony w odpowiednim punkcie załącznika 1 lub 2 ustawy pomostowej oraz będzie zawierało stwierdzenie, iż praca ta była wykonywana w pełnym wymiarze czasu pracy.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony J. K. urodzony w dniu (...) Ukończył zatem wymagany przepisami prawa wiek 55 lat w dniu 20 sierpnia 2013 r. Okres składkowy i nieskładkowy ubezpieczonego wynosi ogółem 28 lat 5 miesięcy i 26 dni.

Okoliczności bezsporne, nadto: wniosek z dnia 06 maja 2015 r. – k. 1-9, świadectwa pracy – k. 19 – 27, karta przebiegu zatrudnienia- k. 37.

W okresie od 26 maja 1987 r. r. do 30 listopada 2000 r. ubezpieczony był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w Przedsiębiorstwie (...) S.A. w G., zajmując następujące stanowiska: praktykant przetwórstwa, młodszy motorzysta, motorzysta, asystent maszynowy, ostatnio na stanowisku motorzysty i wykonując w ten sposób pracę rybaka morskiego.

W okresie zatrudnienia ubezpieczony korzystał z urlopu bezpłatnego w następujących okresach:

- 08 marca 1988 – 25 marca 1988 r.,
- 28 października 1992 r. – 03 stycznia 1993 r.,
- 13 marca 1999 – 30 września 1999 r.,
- 25 października 1999 r. – 01 stycznia 2000 r.

Dowód: akta osobowe ubezpieczonego: cz. I: świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach k. 19, cz. II: zmiana stanowiska pracy - k. 5 – 12, zeznania ubezpieczonego – k. 22 – 23 (czas nagrania: 00:07:25 – 00:11:28).

W związku z powyższym zatrudnieniem pracodawca wystawił ubezpieczonemu świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach, w którym wskazano, że w okresie od 26 maja 1987 r. do 30 listopada 2000 r. wnioskodawca świadczył pracę na stanowiskach praktykant przetwórstwa, młodszy motorzysta, motorzysta, asystent maszynowy, ostatnio na stanowisku motorzysty, tj. wykonywał pracę rybaka morskiego wymienioną wykazie B, dział IV, pozycja 4, pkt. 19 wykazu stanowiącego załącznik do Zarządzenia nr 24 Ministra-Kierownika Urzędu Gospodarki Morskiej z dnia 1983.08.15 w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu gospodarki morskiej.

Dowód: Okoliczności bezsporne, nadto: akta osobowe skarżącego : część I dokumenty dotyczące zmiany stanowisk pracy k. 5-12, akta sprawy : przesłuchanie strony J. K. – k. 22-23 (czas nagrania 00:07:25 – 00:11:28).

Po dniu 31 grudnia 2008 r. J. K. nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze.

Okoliczność bezsporna

Decyzją z dnia 22 maja 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił ubezpieczonemu J. K. prawa do emerytury pomostowej wskazując, iż wnioskodawca co prawda wykazał 28 lat 5 miesięcy i 26 dni okresów składkowych i nieskładkowych, jednakże nie udowodnił stażu pracy w szczególnych warunkach.

Dowód: akta rentowe : karta przebiegu zatrudnienia – k. 5, akta sprawy: decyzja pozwanego z dnia 22 maja 2015 r – k. 4.

Sąd zważył, co następuje:

I. Ocena dowodów:

Powyższy stan faktyczny był w przeważającej mierze bezsporny, a zatem nie wymagający dowodu w myśl art. 229 i 230 k.p.c. Kluczową i zasadniczo niesporną okolicznością faktyczną było zatrudnienie ubezpieczonego przez (...) S.A. w G. na stanowiskach praktykant przetwórstwa, młodszy motorzysta, motorzysta, asystent maszynowy, ostatnio na stanowisku motorzysty. Sporna była natomiast ocena charakteru tej pracy, tj. czy praca tam wykonywana może być uznana za pracę w szczególnych warunkach w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych. Powodowało to konieczność przeprowadzenia dowodów na okoliczność charakteru pracy ubezpieczonego.

Sąd w tym zakresie oparł swoje ustalenia o dokumenty prywatne zgromadzone w aktach osobowych ubezpieczonego, w postaci świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach, w którym wskazano, że w okresie od 26 maja 1987 r. do 30 listopada 2000 r. praca wykonywana przez ubezpieczonego miała taki charakter, dokumenty źródłowe dla tego świadectwa, tj. oświadczenia w sprawie zmiany stanowisk pracy w toku zatrudnienia oraz o dowód z przesłuchania stron ograniczony do przesłuchania ubezpieczonego.

Zgodnie z art. 245 k.p.c., dokumenty prywatne formalnie stanowią dowód tego, że osoba, która go podpisała złożyła oświadczenie w nim zawarte. Jednakże pamiętać należy, że dokument określonej treści nie powoduje automatycznie, iż to, co zostało w nim zawarte jest prawdziwe i zupełne i nie podlega dalszej ocenie. Materialna moc dowodowa dokumentu prywatnego zależy bowiem od jego treści merytorycznej i o tej materialnej mocy dowodowej rozstrzyga sąd według ogólnych zasad oceny dowodów (art. 233 § 1 k.p.c.). Podobnie jak w wypadku innych dowodów, sąd ocenia, czy dowód ten ze względu na jego indywidualne cechy i okoliczności obiektywne zasługuje na wiarę, czy nie [por. wyrok Sądu Najwyższego z 15.09.2011 r., II CSK 712/10, niepubl., za: Legalis].

W myśl natomiast art. 253 k.p.c. zdanie drugie, wobec zakwestionowania przez pozwanego organ prawdziwości świadectwa pracy w szczególnych warunkach (k.6), zasadniczo to na ubezpieczonym spoczywał obowiązek udowodnienia, że oświadczenie w nim zawarte, prawdziwie relacjonuje fakty. J. K. podolał temu obowiązkowi składając zeznania, które podobnie jak i to świadectwo znalazły potwierdzenie w oświadczeniach o zmianie warunków pracy (stanowisk pracy) dopuszczonych jako dowód z urzędu.

Dokumenty prywatne w postaci wspomnianych oświadczeń o zmiany stanowisk pracy, znajdowały się w aktach osobowych ubezpieczonego przechowywanych przez pracodawcę, nie nosiły śladów przerobienia bądź podrobienia, stąd zostały uznane za autentyczne i prawdziwe, a w konsekwencji za wiarygodne, zwłaszcza, że zasadniczo pokrywały się z zeznaniami ubezpieczonego. Stanowiły one materialny dowód na to, że w toku zatrudnienia J. K. obejmował kolejno stanowiska praktykanta przetwórstwa, młodszego motorzysty, motorzysty, asystenta maszynowego i ostatecznie ponownie motorzysty, co z kolei potwierdzało prawdziwość świadectwa pracy w szczególnych warunkach wystawionego przez (...) S.A. w G.. Ten ostatni dokument niewątpliwie nie zawiera odwołania do załącznika nr 1 lub 2 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych, jednakże oczywistym jest, że nie mógł tego uczynić, albowiem został wystawiony w dniu 30.11.2000 r., a więc ponad 8 lat przed wejściem w życie tej ustawy. Niewątpliwie też, zgodnie z art. 51 wspomnianej ustawy, płatnik składek jest zobowiązany do wystawiania zaświadczeń o okresach

pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3, za okresy przypadające przed dniem 1 stycznia 2009 r., jednakże mimo zwrócenia się o takie zaświadczenie przez ubezpieczonego nie mógł tego uczynić, gdyż akta osobowe na podstawie których mógłby to uczynić zostały zażądane przez tut. Sąd. Materialnie natomiast, świadectwo z dnia 30.11.2000 r. wystawione przez płatnika odpowiadało treścią zaświadczeniu, o którym mowa w art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

. Ustalając stan faktyczny sprawy Sąd uwzględnił zeznania ubezpieczonego, dotyczące charakteru jego zatrudnienia, które były spójne wewnątrz i w pełni korelowały z dokumentem w postaci świadectwa pracy w warunkach szczególnych i oświadczeniach o zmianie stanowisk pracy, a dodatkowo uzupełniały je o informacje o wymiarze czasu pracy.

II. Podstawa prawna rozstrzygnięcia:

Odwołanie ubezpieczonego zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (w brzmieniu obowiązującym w chwili składania wniosku i wydania decyzji Dz.U, nr 237, poz. 1656) prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.;
- 2) ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
- 3) osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
- 4) ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
- 5) przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;
- 6) po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 7) nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Z kolei art. 8 tej ustawy stanowi, iż pracownik wykonujący prace w szczególnych warunkach wymienione w pkt 20, 22 i 32 załącznika nr 1 do ustawy, który spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1, 4-7, nabywa prawo do emerytury pomostowej, jeżeli:

- 1) osiągnął wiek wynoszący co najmniej 50 lat dla kobiet i co najmniej 55 lat dla mężczyzn;
- 2) ma okres pracy w szczególnych warunkach wymienionej w pkt 20, 22 i 32 załącznika nr 1 do ustawy, wynoszący co najmniej 10 lat.

W myśl natomiast art. 49 ustawa o emeryturach pomostowych prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która:

- 1) po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 2) spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12;

3) w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

Natomiast w myśl art. 15 ust. 1 wskazanej ustawy prawo do emerytury pomostowej powstaje z dniem spełnienia warunków wymaganych do nabycia tego prawa.

Prace w szczególnych warunkach definiuje art. 3 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych, przewidujący, że prace w szczególnych warunkach to prace związane z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwale uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku; wykaz prac w szczególnych warunkach określa załącznik nr 1 do ustawy.

Kluczowy dla interpretacji prac w szczególnych warunkach załącznik nr 1 do cytowanej powyżej ustawy zawiera enumeratywny i nie podlegający rozszerzeniu w drodze wykładni (z uwagi na wyjątkowy charakter tych emerytur) wykaz prac wykonywanych w szczególnych warunkach. Pod pozycją nr 22 wskazano w nim pracę rybaków morskich.

W sprawie niesporne były wszystkie przesłanki określone w art. 4 pkt 1 – 5, 7, art. 8 pkt 1 i 49 pkt 1 – 2 ustawy o emeryturach pomostowych. Niesporny był też sam fakt zatrudnienia ubezpieczonego. Spór w niniejszym postępowaniu sprowadzał się do oceny wykonywania przez ubezpieczonego pracy w charakterze rybaka morskiego jako pracy w szczególnych warunkach, a więc pod kątem spełnienia przesłanki z art. 8 pkt 2 w zw. z art. 49 pkt 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

W ramach uzasadnienia zaskarżonej decyzji pozwany podał, iż nie zaliczył jako pracy w warunkach szczególnych w myśl art. 49 ustawy pomostowej okresów zatrudnienia od dnia 26 maja 1987 r. do 30.11.2000 r., ponieważ pracodawca jako podstawę prawną podał jedynie zarządzenie resortowe Ministra – Kierownika Urzędu Gospodarki Morskiej z dnia 15 sierpnia 1983 r., zatem zakład pracy nie potwierdził aby ubezpieczony w ww. okresach wykonywał pracę wymienioną w załączniku nr 1 lub 2 do ustawy pomostowej.

Jak już wskazano przy ocenie dowodów, pracodawca J. K. w świadectwie wykonywania pracy w warunkach szczególnych nie miał możliwości powołania się na przepisy ustawy pomostowej – w tym odsyłać do jednego z załączników do ww. ustawy – jako że ustawa ta datowana jest na dzień 19 grudnia 2008 r., weszła zaś w życie z dniem 01 stycznia 2009 r., zatem powstała i stała się elementem powszechnie obowiązującego prawa ponad 8 lat po wystawieniu świadectwa.

Równocześnie, nie ulega wątpliwości, iż zarówno ustawa pomostowa jak i ww. zarządzenie w sposób jednoznaczny wskazują odpowiednio na prace w charakterze rybaka morskiego jako prace zaliczane do katalogu prac wykonywanych w warunkach szczególnych.

Sąd podziela przy tym pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w uchwale II UK 106/13, Izba Pracy z dnia 10.10.2013 (opubl. www.sn.pl), iż zaświadczenie, o jakim mowa w art. 51 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych służy do ustalenia tzw. faktów ubezpieczeniowych - okresów pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze przypadających przed dniem 1 stycznia 2009 r. Takie zaświadczenie stanowi podstawę do przyjęcia, że okresy pracy w nim podane są okresami pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, przy czym dla samego uzyskania uprawnienia do emerytury pomostowej istotne znaczenie ma fakt wykazania pracy w warunkach szczególnych, a nie to, czy zaświadczenie o pracy w takich warunkach wystawił płatnik składek, będący pracodawcą w rozumieniu art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych, czy też nie.

Z powyższego można wyciągnąć logiczny wniosek, iż kluczowe dla ustalenia okresów pracy w szczególnych warunkach w myśl ustawy ma to, czy praca odpowiadała pracy zdefiniowanej art. 3 ustawy i załącznikach, do których odsyła, a nie to, czy zaświadczenie zostało wydane formalnie poprawnie.

W sprawie wynik przeprowadzonego postępowania dostarczył uzasadnionych podstaw do uznania, że skarżący faktycznie legitymuje się ponad 10 latami pracy wykonywanej w szczególnych warunkach w myśl art. 4 w związku z art. 8 oraz art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych. Jak już wskazano przy ocenie dowodów, uznane za wiarygodne świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych pozwalało stwierdzić, że ubezpieczony stale oraz w pełnym wymiarze czasu pracy świadczył prace w szczególnych warunkach jako rybak morski w okresie od dnia 26 maja 1987 r. do dnia 30 listopada 2000 r., tj. wykonywał prace wymienione pod poz. 22 załącznika nr 1 ustawy o emeryturach pomostowych. Tym samym wnioskodawca spełnił wszystkie przesłanki niezbędne do przyznania prawa do dochodzonego świadczenia.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd, na podstawie przywołanych powyżej przepisów prawa materialnego i art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury pomostowej od dnia 1 maja 2015 r. (tj. od pierwszego dnia miesiąca w którym skarżący złożył w organie rentowym wniosek o dochodzone świadczenie, zgodnie z art. 129 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS – tekst jednolity Dz.U. z 2015 r. poz. 758, ze zm., w zw. z art. 26 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych).